

บทที่ 4

สรุปผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

บทที่ 4

สรุปผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

จากการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม โครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้อนเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพะเยา สามารถสรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรับทราบผลการดำเนินการติดตามตรวจสอบ และพิจารณาให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

4.1 สรุปผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้อนเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพะเยา ซึ่งต้องปฏิบัติตามมาตรการ ฯ ครอบคลุมปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม 4 ด้าน ได้แก่ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพ คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ

สภาพภูมิประเทศ การก่อสร้างโครงการ ทางผู้รับจ้างได้วางแผนการก่อสร้าง ดำเนินการตามแผนงานที่ได้วางไว้ ซึ่งปัจจุบันไม่มีงานตัดไม้ และพื้นที่ว่างดำเนินการปลูกพืชคลุมดินป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ในการก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้อนเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพะเยา ผู้รับจ้างได้ดำเนินการในพื้นที่ที่ได้ทำการขออนุญาตใช้พื้นที่ จัดพื้นที่ว่างวัสดุก่อสร้างบริเวณที่ได้รับอนุญาต โดยไม่รบกวนพื้นที่ข้างเคียง ดำเนินการก่อสร้างทางโครงการได้มีการปรับระดับของพื้นที่และก่อสร้างท่รางและที่ทำการ ต้นไม้บางส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องที่จะใช้พื้นที่จะเว้นไว้ และปลูกไม้เสริมในส่วนที่ว่างและไม่ได้ใช้ประโยชน์พร้อมทั้งปลูกหญ้า รวมทั้งได้ดำเนินการปลูกพืชคลุมดินบริเวณรอบๆ โครงการเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ปลูกหญ้าแฝก บริเวณทางลาดชัน ไหล่ถนน ช่วยในการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและช่วยกักเก็บน้ำไว้ในดิน

สภาพภูมิอากาศและอุตุนิยมวิทยา ผู้รับจ้างได้วางแผนการในการก่อสร้างให้สอดคล้องกับฤดูกาล และสภาพภูมิอากาศ และบริหารจัดการงานก่อสร้างภายใต้สัญญาจ้างก่อสร้างให้แล้วเสร็จตามสัญญา

อุทกวิทยาน้ำผิวดิน แผนงานกิจกรรมการก่อสร้างเขื่อนและอาคารต่างๆของผู้รับจ้างเป็นไปตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบฯ โดยดำเนินการก่อสร้างตัวเขื่อนหลักในช่วงฤดูแล้งตามกำหนดเพื่อเป็นการลดผลกระทบต่อการกีดขวางการไหลของน้ำในลำน้ำน้ำป้อนสู่ด้านท้ายน้ำให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด ปัจจุบัน ไม่มีการปิดกั้นลำน้ำน้ำป้อน แต่มีการก่อสร้างอาคารผันน้ำระบายน้ำลงลำน้ำป้อน ขนาด 6x10 เมตร จำนวน 2 ช่อง สามารถระบายน้ำไปยังพื้นที่ท้ายน้ำ ดำเนินการเคลื่อนย้ายดินและหินจากการก่อสร้างกองเก็บไว้บริเวณที่จัดเตรียมไว้ ซึ่งห่างจากแหล่งน้ำ เพื่อป้องกันเศษดินและหินพังทลายลงสู่แหล่งน้ำ ดำเนินการปรับถมพื้นที่ เพื่อปรับปรุงถนนเข้าสู่พื้นที่ก่อสร้าง และมีการก่อสร้างสะพานชั่วคราวข้ามลำน้ำป้อน จำนวน 2 จุด เพื่อเป็นเส้นทางสำหรับขนวัสดุก่อสร้างไปยังพื้นที่ก่อสร้าง

คุณภาพน้ำผิวดิน จัดให้มีบ้านพักของคณงาน สำนักงานบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง และดำเนินการสร้างคันดินและบ่อดักตะกอนบริเวณบ้านพักคณงาน เพื่อรองรับน้ำฝนและน้ำไหลบ่าหน้าดิน จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูป ขนาด 2,000 ลิตร บริเวณบ้านพักคณงาน ก่อนระบายลงสู่ระบบระบายน้ำสาธารณะ จัดตั้งถังขยะ ขนาด 200 ลิตร ไว้ตามจุดต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการ และได้จัดให้พนักงานช่วยกันเก็บและรวบรวมขยะไว้ตรงจุด

รวบรวมขยะ กำจัดขยะในพื้นที่โครงการ โดยติดต่อกับทางเทศบาลตำบลเชียงม่วนเข้ามาเก็บขยะ อาทิตย์ละ 1 ครั้ง มีการวางระบบระบายน้ำออกจากพื้นที่ก่อสร้างโดยสูบน้ำลงบ่อดักตะกอนคูล้ำเข้าสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ กำหนดจุดเติมน้ำมัน และจัดเก็บเครื่องจักรกล ยานพาหนะ ไว้ในจุดที่กำหนด น้ำมันเครื่องที่เปลี่ยนถ่าย/ใช้แล้ว มีการจัดเก็บใส่ถังเหล็กและนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี ไม่มีการปิดกั้นลำน้ำน้ำปี แต่มีการก่อสร้างอาคารผันน้ำระบายน้ำลงลำน้ำปี ขนาด 6x10 เมตร จำนวน 2 ช่อง สามารถระบายน้ำไปยังพื้นที่ท้ายน้ำ ดำเนินการจ้างพนักงานช่วยกันรักษาความสะอาดบริเวณหน้างานและห้ามทิ้งขยะลงสู่แหล่งน้ำ โดยจ้างพนักงานในกิจกรรม safety talk ในตอนเช้า ดำเนินการแผ้วถางและนำไม้ออกจากพื้นที่อ่างเก็บน้ำ และจัดเก็บเศษต้นไม้และในบริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำแล้ว แต่ยังเหลือพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยภูนางที่ยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากอยู่ระหว่างการขออนุญาตใช้พื้นที่

ทรัพยากรดิน สนับสนุนงบประมาณให้กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการฯ จำนวน 34,000 ไร่ สำรวจสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน การประเมินสภาพเศรษฐกิจและสังคมและการวางแผนการใช้ที่ดิน กิจกรรมการอนุรักษ์ดินและน้ำ ปี 2567 ดำเนินการจัดชั้นความเหมาะสมดิน ในพื้นที่โครงการ จัดทำแผนที่หน้าตัดดินจำลอง ภาพตัดขวางดินของสภาพพื้นที่โครงการ กิจกรรมการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

ธรณีวิทยาและแผ่นดินไหว วิศวกรด้านการออกแบบของกรมชลประทานออกแบบเขื่อนตามหลักวิชาการและสามารถรองรับแรงที่เกิดจากแผ่นดินไหวได้

การชะล้างพังทลายของดิน ดำเนินการตรวจสอบสภาพแนวคันดินและป้องกันดินพังทลาย โดยการขุดแบบ Slope เพื่อป้องกันการพังทลายของดิน ดำเนินการก่อสร้างห้วยงานเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ ตามพื้นที่ที่ขออนุญาตใช้พื้นที่เท่านั้น เพื่อป้องกันพื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบ ตั้งที่ปักคนงานก่อสร้าง ลานจอดรถบรรทุกและพื้นที่เก็บกองอุปกรณ์ก่อสร้างและวัสดุก่อสร้างในพื้นที่ก่อสร้าง อย่างเป็นสัดส่วน

2.ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพ

นิเวศวิทยาทางน้ำ ทรัพยากรประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ วางแผนการทำงานปรับปรุงฐานรากในช่วงเดือน ต.ค. – พ.ค. เพื่อลดการกัดเซาะ และก่อสร้างในบ่อก่อสร้าง เพื่อลดการชะล้างพังทลายที่จะเกิดขึ้น สร้างคันดินกั้นน้ำ บริเวณที่ก่อสร้างห้วยงานโครงการ แจ่งให้พนักงานทราบ เรื่องการห้ามจับสัตว์น้ำในดำเนินการปลูกพืชคลุมดินบริเวณพื้นที่บางส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกั้นพื้นที่ก่อสร้าง เพื่อลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน บริเวณที่ก่อสร้างโครงการ ดำเนินการแผ้วถาง ตัดฟันไม้ออก กำจัดเศษไม้และใบไม้ รวมทั้งสิ่งตก ค้างในพื้นที่อ่างเก็บน้ำออก เพื่อป้องกันการเน่าเสียของน้ำในอ่างเก็บกักน้ำในระยะที่เริ่มเก็บกักน้ำ และเมื่อเริ่มเก็บกักน้ำแล้ว มีแผนให้กรมประมงดำเนินการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจัดท้องถื่น อีกทั้งดำเนินการเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในพื้นที่โครงการ ในเรื่องของการทำการประมงเป็นอาชีพเสริม และอาชีพอื่นๆ เช่น การนวดแผนไทย เพื่อรองรับการท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำน้ำปีฯ การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร การจัดทำของที่ระลึก และสนับสนุนงบประมาณให้กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ หลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรและการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร

นิเวศวิทยาป่าไม้ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เข้าดำเนินการตัดต้นไม้เพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่เป็นอ่างเก็บน้ำ โดยดำเนินการตัดไม้เฉพาะในพื้นที่ที่จะดำเนินการและได้รับอนุญาตเท่านั้น ขั้นตอนการชักลากใช้แนวถนนเดิมเป็นทางชักลากเพื่อไม่ให้เกิดการชะล้างพังทลายของดิน เป็นไปตามขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

ทรัพยากรสัตว์ป่า ดำเนินการตัดไม้จากพื้นที่ด้านนอกสุดของพื้นที่ห้วยงานเพื่อบังคับให้สัตว์ป่าโยกย้ายไปอาศัยอยู่ในที่ปลอดภัยจากการถูกรบกวน และกรมชลประทานดำเนินการปลูกพืชคลุมดิน และปลูกต้นไม้

ท้องถิ่น เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศและคุณภาพของสิ่งแวดล้อม พักของแรงงานก่อสร้างและสถานที่เก็บน้ำมัน จัดให้อยู่ห่างจากแหล่งน้ำปี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ของโรคและอันตรายจากสารเคมีสู่สิ่งแวดล้อม

การจัดการอุทยาน กรมชลประทานสนับสนุนงบประมาณให้กรมอุทยานฯ ดำเนินการสร้างหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเพื่อป้องกันรักษาป่าไม้และสัตว์ป่า ปรับภูมิทัศน์ ทำถนนลูกรัง ก่อสร้างบ้านพัก 2 ห้องนอน จำนวน 3 หลัง งานระบบไฟฟ้า และระบบประปา

ระบบนิเวศ กรมชลประทานสนับสนุนงบประมาณให้กรมอุทยานแห่งชาติฯ สำหรับปลูกป่า 2 เท่า รวมปลูกป่า 2,760 ไร่ และกรมป่าไม้ ปลูก 5,552 ไร่ ดำเนินการปลักดินและเคลื่อนย้ายสัตว์ป่าออกจากพื้นที่ก่อสร้าง ทั้งในเขตน้ำท่วม และนอกเขตน้ำท่วม และเคลื่อนย้ายสัตว์ป่าที่จับได้ไปยังจุดที่รองรับสัตว์ป่านอกพื้นที่เขตน้ำท่วม

3.คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

การใช้น้ำและสมดุลน้ำ ดำเนินการขุดย้ายดินไปไว้ยังพื้นที่ที่กำหนดไว้ ปรับพื้นที่เพื่อทำถนนทางเข้าหัวงาน และดำเนินการปรับถมพื้นที่ เพื่อปรับปรุงถนนเข้าสู่พื้นที่ก่อสร้าง การผันน้ำในปัจจุบันได้ดำเนินการอาคารผันน้ำแล้วเสร็จพอที่จะสามารถผันน้ำได้แล้วและได้ดำเนินการสร้างทำนบกั้นน้ำชั่วคราวเพื่อป้องกันน้ำไหลเข้ามาบริเวณพื้นที่ก่อสร้างในฤดูน้ำหลาก

การบริหารการใช้น้ำ โครงการชลประทานพะเยา ได้ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำในเขตพื้นที่ฝายน้ำปี พื้นที่ชลประทาน จำนวน 3,000 ไร่ คลองส่งน้ำสาย RMC พื้นที่รับประโยชน์ จำนวน 5 กลุ่ม เพื่อให้กลุ่มผู้ใช้น้ำได้เกิดกระบวนการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน และลดปัญหาความขัดแย้งเรื่องแหล่งน้ำ และปัจจุบันยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากอ่างเก็บน้ำน้ำปืออยู่ระหว่างการก่อสร้าง ยังไม่ได้มีการเก็บกักน้ำ จึงสามารถบริหารการใช้น้ำได้เพียงฤดูฝน ที่สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทาน จำนวน 3,000 ไร่

การคมนาคมขนส่งทางบกและทางน้ำ ปัจจุบันกรมชลประทานได้ดำเนินการงานก่อสร้างคลองส่งน้ำ 3,000 ไร่เสร็จแล้ว โดยได้มีการสร้างทางเบี่ยงเพื่อใช้ในการจราจร การคมนาคมขนส่งวัสดุการก่อสร้างจะใช้เส้นทางลำเลียงชั่วคราวที่ได้เตรียมไว้ โดยหลีกเลี่ยงเขตถนนชุมชนให้มากที่สุด ติดตั้งแสงสว่างบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง และถนนทางเข้า-ออกพื้นที่ก่อสร้าง ป้ายจราจร ทางเลี้ยว ทางโค้ง ป้ายจำกัดความเร็วไม่เกิน 30 กม./ชม. กำชับผู้รับเหมาสร้างให้ควบคุมรถบรรทุกไม่ให้เกินน้ำหนักที่กำหนด และปิดคลุมวัสดุทุกครั้งเพื่อมิให้วัสดุหล่นลงบนถนนดำเนินการให้รถน้ำฉีดพรมถนนและพื้นที่บริเวณที่อาจก่อให้เกิดฝุ่นละออง ทุก ๆ 2 ชั่วโมง ช่อมแซมถนนชั่วคราวที่ชำรุดที่เป็นหลุมบ่อให้กลับมาสามารถใช้งานได้

การจัดการน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล จัดตั้งห้องน้ำชั่วคราวให้กับพนักงาน บริเวณหน้างาน สร้างบ่อดักไขมัน เพื่อทำการบำบัดก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ตรวจสอบการอุดตันและขุดลอกทิ้งเสมอ

การจัดการขยะมูลฝอย จัดให้มีถังขยะในบริเวณพื้นที่ก่อสร้างโครงการ บ้านพัก และสำนักงานอย่างเพียงพอ และประสานงานทางเทศบาลเข้ามาจัดเก็บขยะและนำไปกำจัดต่อไป

4.คุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

สภาพเศรษฐกิจ-สังคม จ้างแรงงานในพื้นที่ เขตอำเภอเชียงม่วน เพื่อลดปัญหาทางด้านสังคมและป้องกันโรคที่อาจจะติดมากับแรงงานต่างถิ่น กรมชลประทาน ได้กำหนดอัตราค่าชดเชยทรัพย์สินอย่างเป็นธรรมและกำหนดเวลาการจ่ายค่าชดเชยเร็วที่สุด สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดใหญ่ที่ 2 ได้จัดตั้งคณะประชาสัมพันธ์และประสานโครงการในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรทราบถึงความก้าวหน้าของโครงการ จัดประชุมชี้แจงราษฎร เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ และผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อนำไป

แจกให้กับผู้เข้าร่วมประชุม เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชนและประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ และเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการนำไปสู่การเสริมสร้างภาพลักษณ์ในทางบวก

สาธารณสุขและอาชีวอนามัย จัดให้มีการตรวจคัดกรองสุขภาพของแรงงาน ให้ความรู้เรื่องโรคจากการประกอบอาชีพแก่พนักงานในโครงการ สำรวจพฤติกรรมสุขภาพ จัดให้มีบ้านพักของแรงงานที่ถูกสุขลักษณะ มีถังรองรับมูลฝอย น้ำดื่มสะอาด ห้องส้วมเพียงพอต่อคนงาน จัดพรมน้ำตามถนนในพื้นที่โครงการ ทุก ๆ 2 ชั่วโมง ลดการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองที่เกิดจากการก่อสร้าง และจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล ได้แก่ Ear plug จัดให้มีป้ายเตือน ป้ายจราจร ทางเลี้ยว ทางโค้ง และป้ายจำกัดความเร็วไม่เกิน 30 กม./ชม.

คุณค่าการพักผ่อนหย่อนใจและการท่องเที่ยว กรมชลประทานดำเนินการตามแผนการฟื้นฟูและจัดภูมิทัศน์บริเวณห้วยงาน ได้ดำเนินการก่อสร้างสะพานแขวน ถนนทางเข้าห้วยงานบางส่วน ปลุกต้นไม้ 2 ข้างทางถนนทางเข้าโครงการเพื่อความสวยงาม

4.2 สรุปผลการดำเนินการตามมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้อนเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพะเยา ที่ได้มีการดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม สามารถสรุปผลได้ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.ทรัพยากรทางด้านกายภาพ

สภาพภูมิประเทศ ติดตามตรวจสอบผู้รับจ้างโดยให้มีการขุดเปิดหน้าดินตามเท่าที่จำเป็นในการก่อสร้าง และถางป่า ตัดต้นไม้ เท่าที่จำเป็นเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามได้กำชับและแนะนำให้ดำเนินการตามพื้นที่ที่จำเป็น และเสนอแนะให้มีการปลูกพืชคลุมดินในบริเวณที่มีความลาดชันสูง

สภาพภูมิอากาศและอุตุนิยมวิทยา ดำเนินการติดตั้งและรวบรวมข้อมูลปริมาณน้ำฝน 2 สถานี ได้แก่ สถานี Y.24 น้ำปี บ้านมาง บริเวณท้ายโครงการก่อสร้างอ่างฯ และสถานีโครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้อน เพื่อติดตามตรวจสอบสภาพภูมิอากาศบริเวณพื้นที่โครงการและด้านท้ายโครงการ

คุณภาพน้ำผิวดิน ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำผิวดิน 6 สถานี จำนวน 3 ครั้งต่อปี ดัชนีตรวจวัด 40 ดัชนี จากการวิเคราะห์คุณภาพน้ำส่วนใหญ่ จัดอยู่ในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2537) และเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำเพื่อการคุ้มครองสัตว์น้ำจัด

น้ำใต้ดินและคุณภาพน้ำใต้ดิน ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดิน 7 สถานี จำนวน 3 ครั้งต่อปี ดัชนีตรวจวัด 30 ดัชนี ผลการตรวจวัดพบว่าส่วนใหญ่ ค่าโคลิฟอร์มแบคทีเรีย แบคทีเรียทั้งหมด และE.coli เกินเกณฑ์มาตรฐาน แสดงว่าน้ำมีการปนเปื้อน บ่งชี้ว่าแหล่งน้ำนั้นมีโอกาสปนเปื้อนหรือมีการแพร่กระจายของเชื้อโรคที่อาจทำให้เกิดโรคในระบบทางเดินอาหารได้ ทั้งนี้ได้แจ้งผลน้ำให้กับผู้ใช้ น้ำได้ทราบและให้ข้อแนะนำการใช้ น้ำ อีกทั้งน้ำใต้ดินดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้การอุปโภคไม่ได้ใช้ในการบริโภค จึงไม่ต้องกังวลในส่วนนี้ หากจะนำน้ำจากแหล่งน้ำดังกล่าวมาใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภคจะต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำเป็นพิเศษก่อน และสามารถนำไปใช้เพื่อการเกษตร การทำเหือกสวนไร่นา ทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์ และสามารถนำไปใช้เพื่อการอุปโภค-บริโภคภายหลังผ่านการบำบัดเบื้องต้น

ธรณีวิทยาและแผ่นดินไหว สำนักสำรวจด้านวิศวกรรมและธรณีวิทยา ติดตามสถานการณ์แผ่นดินไหวในรัศมี 150 กิโลเมตร ของโครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้อนเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพะเยา พบว่า ปี 2567 มีเหตุการณ์แผ่นดินไหวเกิดใกล้กับบริเวณโครงการฯ สามารถตรวจวัดค่าความเร่งสูงสุดของพื้นดิน จำนวน 2 เหตุการณ์ โดยมีค่าความเร่งสูงสุดที่ตรวจวัดได้ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2567 เวลา 04:48 น. ขนาด 1.3 ความลึก 1 กิโลเมตร พิกัด 19.043 เหนือ 100.0097 ตะวันออก บริเวณตำบลหนองหล่ม อำเภอดอกคำใต้

จังหวัดพะเยา มีค่า $PGA = 0.000011g$ ซึ่งอยู่ห่างจากบริเวณหัวงานโครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้อนเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพะเยา เป็นระยะทาง 19 กิโลเมตร (บริเวณรอยเลื่อนพะเยา) และเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2567 เวลา 18:44 น. ขนาด 2.1 ความลึก 1 กิโลเมตร พิกัด 19.542 เหนือ 100.346 ตะวันออก บริเวณตำบลร่มเย็น อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา มีค่า $PGA = 0.000057g$ ซึ่งอยู่ห่างจากบริเวณหัวงานโครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้อนเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพะเยา เป็นระยะทาง 53 กิโลเมตร (บริเวณรอยเลื่อนแม่อิง) ซึ่งไม่มีผลกระทบกับพื้นที่ก่อสร้างโครงการฯ แต่ควรมีการเฝ้าระวัง ติดตาม และประเมินเหตุการณ์แผ่นดินไหวอย่างใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา

การกัดเซาะและการตกตะกอน บริเวณที่มีความลาดชัน สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดใหญ่ที่ 2 ได้ดำเนินการปลูกหญ้าแฝก ขุดดินทำ Slope เพื่อป้องกันการกัดเซาะพังทลายของหน้าดิน เนื่องจากอ่างเก็บน้ำน้ำป้อน ยังไม่ได้เก็บกักน้ำ จึงยังไม่ได้มีการติดตามตรวจสอบตะกอนในอ่างน้ำป้อน หากมีการเก็บน้ำแล้วจะมีการดำเนินการดังกล่าว สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดใหญ่ที่ 2 ดำเนินการติดตามตะกอนบริเวณหน้าฝายน้ำป้อนอย่างสม่ำเสมอ หากปริมาณตะกอนมีมากจะทำการขุดลอกตะกอนบริเวณหน้าฝาย และดำเนินการติดตามตรวจสอบปริมาณน้ำและตะกอน ของสถานี Y.24 บ้านมาง อ.เชียงม่วน จ.พะเยา และสถานี Y.65 บ้านฟ้าใต้ อ.บ้านหลวง จ.น่าน เพื่อตรวจสอบปริมาณน้ำและตะกอนในลำน้ำอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้ดำเนินการตั้งแต่ปี 2560

2.ทรัพยากรทางด้านชีวภาพ

นิเวศวิทยาทางน้ำ ทรัพยากรประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ - กรมชลประทาน ได้ประสานกับคณะประมงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี 2560 - 2564 ดำเนินการติดตามข้อมูลการเปลี่ยนแปลงชนิดและปริมาณ รวมทั้งการแพร่กระจายของแพลงก์ตอน สัตว์หน้าดิน ปลา รวมถึงวัชพืชน้ำ โดย เก็บข้อมูลจำนวน 3 ครั้งต่อปี (ฤดูหนาว ฤดูแล้ง และฤดูฝน) เพื่อเป็นข้อมูลในการติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และกรมชลประทาน จัดสรรงบประมาณให้กรมประมง ในปี 2567 ดำเนินการติดตามข้อมูลการเปลี่ยนแปลงชนิดและปริมาณ รวมทั้งการแพร่กระจายของแพลงก์ตอน สัตว์หน้าดิน ปลา รวมถึงวัชพืชน้ำ โดย เก็บข้อมูลจำนวน 3 ครั้งต่อปี

นิเวศวิทยาป่าไม้ กรมชลประทานจัดสรรงบประมาณให้กรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติฯ ปี 2560 - 2562 ดำเนินการติดตามการตัดไม้ การถางป่า โดยร่วมกับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ สำรวจพื้นที่ในการตัดไม้ออก การชักลาก และการถางป่า ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ยม พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำยาว-น้ำสวด จัดสรรงบประมาณให้กับกรมป่าไม้ ปี 2562 ก่อสร้างหน่วยป้องกันและรักษาป่า บริเวณต้นน้ำ จัดสรรงบประมาณให้กรมอุทยานแห่งชาติฯ ปี 2561 ดำเนินการสร้างหน่วยป้องกันพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ในบริเวณอ่างเก็บน้ำน้ำป้อน เพื่อดำเนินการติดตามตรวจสอบลักลอบการตัดไม้ จากการติดตามตรวจสอบสภาพพื้นที่ก่อสร้างอ่างน้ำป้อน ไม่พบหญ้าถอดปล้องในบริเวณอ่างเก็บน้ำและในพื้นที่ก่อสร้างโครงการ

ทรัพยากรสัตว์ป่า กรมชลประทานจัดสรรงบประมาณให้กับกรมอุทยานแห่งชาติฯ ปี 2561 - 2564 , 2567 ดำเนินการตามแผนการผลักดันและเคลื่อนย้ายสัตว์ป่าออกจากพื้นที่อ่างเก็บน้ำ โดยทำการสำรวจ จัดหาแหล่งที่อยู่ แหล่งอาหารและสัตว์ไปยังแหล่งที่อยู่ใหม่ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ดำเนินการตัดไม้ ทำไม้ออก บริเวณในอ่างเก็บน้ำที่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในส่วนของพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ยม จำนวน 2,546 ไร่ และป่าสงวนแห่งชาติ ป่าน้ำยาว-ป่าน้ำสวด จำนวน 230 ไร่ โดยตัดไม้บริเวณพื้นที่หัวงานก่อน และตัดบริเวณอ่างเก็บน้ำบริเวณสองฝั่งลำน้ำ เพื่อเป็นผลให้สัตว์ป่าโยกย้ายไปอาศัยอยู่ในที่ปลอดภัยจากการถูกรบกวน ในส่วนของการเบิกถอนพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยภูาง เพื่อการก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้อน อยู่ระหว่างการประกาศพระราชกฤษฎีกาเบิกถอนพื้นที่ จึงยังไม่ได้ดำเนินการทำไม้ออก

3.คุณค่าต่อการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

การเกษตรกรรมและปศุสัตว์ กรมชลประทาน จัดสรรงบประมาณให้กับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2562 ดำเนินการวิเคราะห์พื้นที่และชุมชน จัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร โครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้า ปี 2563-2564 , 2566-2567 ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร 3 หลักสูตร ได้แก่ 1.หลักสูตรการทำเกษตรผสมผสานและการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า 2.หลักสูตรการปรับปรุงบำรุงดิน การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมีและการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) 3.หลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และจัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ จำนวน 5 แปลง และแปลงส่งเสริมการเกษตร จำนวน 25 แปลง จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร และเสนอแนะหรือปรับปรุงด้านการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในพื้นที่โครงการ ดำเนินการตลอดโครงการ

การชลประทานและการระบายน้ำ กรมชลประทาน ดำเนินการติดตามการดำเนินงานก่อสร้างโครงการ เพื่อให้เป็นไปตามแผนงานที่ได้วางไว้ และให้มีการส่งน้ำในพื้นที่ชลประทานที่มีอยู่ในฤดูฝนอย่างสม่ำเสมอ และการก่อสร้างไม่เป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการน้ำ

4.คุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

สภาพเศรษฐกิจ-สังคม กรมชลประทานโดยส่วนเศรษฐกิจสังคมและประเมินผลโครงการ ดำเนินการสำรวจและรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิเพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม ในปีการเพาะปลูก 2559/60 โดยทำการสำรวจครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์จากโครงการ จำนวน 379 ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ (พื้นที่หัวงาน และพื้นที่อ่างเก็บน้ำ) จำนวน 39 ครัวเรือน รวมทั้งสิ้น 418 ครัวเรือน ปี 2566 กรมชลประทาน โดยส่วนเศรษฐกิจสังคมและประเมินผลโครงการ ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นประชาชนที่มีต่อโครงการ ประกอบด้วยด้านเศรษฐกิจ-สังคม ปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากโครงการ รวมทั้งการรับรู้ของแผนป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยมีการสำรวจกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ จำนวน 90 ครัวเรือน และกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากการโครงการ จำนวน 210 ครัวเรือน

สาธารณสุขและอาชีวอนามัย กรมชลประทานจัดสรรงบประมาณให้กรมควบคุมโรค ปี 2560 , 2562 , 2564 , 2566 ดำเนินการแผนการเฝ้าระวังโรคติดต่อฯ โดยแมลงและจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสาน เพื่อติดตามเฝ้าระวังพาหะนำโรคที่เกิดจากการดำเนินโครงการ โดยดำเนินการใน 2 หมู่บ้าน บริเวณใกล้พื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้าและพื้นที่บริเวณใต้พื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้า โดยการสำรวจยุงตัวเต็มวัย แบ่งเป็นยุงกลางวันและยุงกลางคืน การสำรวจลูกน้ำยุง จากแหล่งน้ำธรรมชาติและภาชนะน้ำขังในบ้านและรอบๆบ้าน การสำรวจสัตว์รังโรคและพาหะโรคสครับไทฟัส (หนูและไรอ่อน) การสำรวจพาหะนำโรคลิซมาเนีย (รินฝอยทราย)

กรมชลประทานจัดสรรงบประมาณให้กรมควบคุมโรค ปี 2560 , 2561 , 2566 ดำเนินการตามแผนการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมผลกระทบต่อสุขภาพด้านโรคหนองพยาธิ โดยตรวจสอบการติดโรคหนองพยาธิในประชาชน และโฮสต์กึ่งตัวอย่างในสิ่งแวดล้อม เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนในพื้นที่ต่อไป

กรมชลประทานจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา ปี 2560 , 2561 , 2564 ดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายภาคประชาชนด้านโภชนาการ โดยมีการประชุมร่วมกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการประเมินผลกระทบสุขภาพจากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ และหาแนวทางการป้องกัน เฝ้าระวัง และลดผลกระทบต่อสุขภาพ ปี 2560 – 2566 กรมชลประทานจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา ดำเนินการตามแผนการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

ในพื้นที่โครงการและ จัดสรรงบประมาณให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน ตั้งแต่ปี 2563 – 2566 ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำ

กรมชลประทานจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา ปี 2563 ดำเนินการตามแผนการเฝ้าระวังป้องกันความเสี่ยงจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร ศึกษาข้อมูลสถานการณ์ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำจัดเวทีการคืนข้อมูลให้กับพื้นที่ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การผลิต พฤติกรรมและปัจจัยแวดล้อมในการทำเกษตร สภาพปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลกระทบ สสำรวจและสัมภาษณ์เกษตรกร เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยแวดล้อมในการผลิตและการบริโภคที่มีผลต่อการลดใช้สารเคมีในการเกษตรในอนาคต จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียนการดำเนินงานร่วมกันที่ผ่านมา กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

คุณค่าการพักผ่อนหย่อนใจและการท่องเที่ยว กรมชลประทานมีแผนการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณหางานให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ โดยมีแผนดำเนินการในปี 2568 หลังจากโครงการก่อสร้างแล้วเสร็จ ในบริเวณถนนทางเข้าตั้งแต่บริเวณทางเข้ามาถึงบริเวณโครงการได้มีการปลูกต้นไม้และดูแล ตั้งแต่ปี 2560 จนถึงปัจจุบัน